

Cimleve

JÓGYERMEKEK KÉPES HETILAPJA

Főszerkesztő: BENEDEK ELEK

TARTALOMJEGYZÉK:

Altató-dal óesztendő estéjén. Cimkép. Rajzolta: Fábiáné Biczó Ilona. Verselte: Benedek E.	305
Egy Afrikában rekedt gólya kalandjai. III. köz- lemény. Mese. Irta: Ewald Károly	306
Apám. Vers. Irta: Walter Gyula	309
Disznóperzselés. Alföldi kép. Jankó János rajza	309
Tamás érdeklődik. Csevegés	310
Csigaország. Mese. Irta: Dánielné Lengyel Laura	311
Őcsike almát termel	313
Katica cicája. Vers. Irta: Gara Ákos	314
Versenyszánkózás. Rajz	314
Cornille mester titka. Elbeszélés. Irta: Alphonse Daudet. Franciából fordította Nánay Béla . . .	315
Mártha. Gyermektörténet. Irta: Megtért	317
Fejtörő	318
Elek nagyapó üzeni	319
Itt az újesztendő	320

A
gyermekek legkedveltebb lapja, a

Cimbora

eddig az első betűtől az utolsóig olvasnivalót
adott a gyermekeknek, mert a lapnak nem volt

hirdetése

A lap elterjedtségét mi sem bizonyítja jobban,
mint az, hogy minden eltelt

hét

az olvasók táborának hatalmas növekedését jelenti.
A lap kiadóhivatala most elhatározta, hogy a mai

napig

fennállott rendszert megváltoztatja és az Erdély-
szerte elterjedt gyermeklapba, amelyet ma már
minden gyermek a kezében

tart

hirdetéseket is vesz fel.

A Cimbora

tartalma ezzel nem fog kisebbedni, mert amilyen
mértékben nő a lap

hirdetése

olyan mértékben nő annak terjedelme is.

A kereskedőknek

megfizethetetlen

értékű a Cimbora hirdetése, mert az egész
Erdély, sőt a külföld lakossága is olvassa.

**RENNER TESTVÉREK
ÉS TSAI BÖRGYÁR r.=t.
CLUJ (KOLOZSVÁR)**

GYÁRT ELSŐRENDÜ

GÉPSZIJAKAT

**Gödörcezerzés! Gyors leszállítás!
Garanciát vállalunk!**

Tartós és izléses cipők

a Halász Mór r.=t.-nál kaphatók Szatmáron!

TASNÁDY GYÖRGY

díszműlakatos

Careii-Mari (Nagykároly) Str. Vas.

Lucaciu (Majthényi-u.) 14. szám.

Készít mindennemű iparművészeti és
díszmű tárgyakat, karos- és asztali
lámpákat, villanycsillárokat, virág-
és szalonszalkákat, írőkészlete-
ket, hamutartókat, művészi kivitelű
bútor- és épületvasalásokat stb.

Elvállal bármiféle lakatosmunkát,
autogénhegesztést, gépek, csillá-
rok, mindenféle fémtárgyak javi-
tását, tisztítását és ujrászínezését.

Rókát

és más szőrmét

felelősség mellett

fest az

UNIO

Kolozsváron.

**Szűcsöknek
árkedvezmény!**

Szülők!

Tanárok!

Gyermekek!

1922.

KARÁCSONYÁRA

a **CIMBORA** kiadásában **HAT KÖTET GYERMEKMESE** és
IFJUSÁGI OLVASMÁNY jelent meg.

* * *

Kertész Mihály: Senki Tamás története és még egyéb mesék.

Benedek Elek: Híres erdélyi magyarok. (A két Wesselényi, Kőrösi Csoma Sándor.)

Balázs Ferenc: Mesefolyam. (Husz mese a szeretetről.)

Monoki Sándor: Tündérmese.

Benedek Elek: Öcsike könyve. A „nadselü“ gondolatok első sorozata.

Szentimrei Kovács Jenő: Az egyszerű királyfőről.

Minden kötet kapható Erdély könyvesboltjaiban és megrendelhető a **CIMBORA** kiadóhivatalában.

Vegyétek!

Olvassátok!

Szeressétek!

Valódi békeminőségű aszbeszt fedő

PALA

kapható igen jutányosan **SCHWARTZ TESTVÉREKNÉL**, Strada Decebal (Kölcsény-u.) 37. szám.
Kész fedéseket helyben és vidéken vállalunk!!

Sok millió ember és gyermek csak

BATA

cipőt hord, mert egy pár **BATA** cipő két pár más cipőt pótol!!!

! Bata, Sighet, Főtér 21. !

Gyapju-, selyem-, pamutkelmét,
fonalat, szőrmét fest és tisztít a

„Kristály“

gőzmosó és kelmefestőgyár **CLUJ**. Telefon 500.

Póstacsomagok pontosan szállítanak! — Kereskedőknek tömegárúknál árkedezmény! — Képviseletek vidéki városba kerestetnek!

A
Cimborára

előfizetéseket
felvesz Erdély
minden könyv-
kereskedője!

A Cimbora azt üzeni:

**Ha finom
cukorkát
akartok:**

kérjete Melissát

Eredeti Wolfner

gépszijak

minden méretben

kaphatók

**BRAUN és LÁSZLÓ vaskereskedésében,
Szatmár, Piata Victoriei (volt Deák-tér) 9.**

A Szatmári Leszámitoló- és Kereskedelmi Bank r.-t.

Alaptőke 10 millió leu. — Tartaléktőke 1 millió leu. — Takarékbetét állomány 45 millió leu.

Bármely összeg erejéig fizetéseket vállal:

Bukarestben és bárhová LEUBAN, Bécsen keresztül bárhová OSZTRÁK
KORONÁBAN, Prágán keresztül bárhová CSEH KORONÁBAN, Berlinen
keresztül bárhová MÁRKÁBAN, Fiumén keresztül bárhová LIRÁBAN,

— Budapestén keresztül bárhová MAGYAR KORONÁBAN. —

Vesz és elad mindennemű idegen pénzeket és amerikai chequeket bevált.

 Kölcsönöket legelőnyösebben folyósít.

A Generala bukaresti biztosító társaság, valamint az Assicurazioni Generali triesti biztosító társaság főügynöksége.

Betéteket könyvecskére és folyószámlára gyümölcsöztetésre elfogad
és azokat kívánatra azonnal bármikor visszaad.

Fiuk!

Lányok!

A Cimborát

olvassátok,

szeressétek,

terjesszétek!

Aki elő akar fizetni a Cimborára, az írjon egy levelező-lapot Szatmárra, a
Cimbora kiadóhivatalának címezve és a következő vasárnap már kezében a lap.

A lap egy negyedévre negyven leuért jár.

Felelős szerkesztő: Dénes Sándor.

Kiadó a Szabadsajtó Könyvnyomda és Lapkiadó r.-t. Szatmár.

**A szerkesztőségnek szóló levelek, rejtvény megfejtések és
közlésreszánt kéziratok Benedek Elek címére, Kisbaczón,
u. p. Nagybaczón, Háromszék-m. küldendők.**

Cimbora

JÓ GYERMEKEK KÉPES HETILAPJA

Főszerkesztő: Benedek Elek

Altató-dal élesztendő estéjén.

Aludj, aludj, gyöngyvirágom,
Legszebb virág e világon.
Angyalokról álmodozzál,
Velök szépen játszadozzál,
Tente, baba, tente.

Elaludt az Élesztendő is,
Szép álmot álmodik ő is.
Ő bár teljesülne álma:
Minden házba öröm szállna —
Tente, baba, tente.

Egy Afrikában rekedt gólya kalandjai.

— Irta: Ewald Károly. —

III.

— Nem... ide nem ugrik föl, — nyugtatta meg a fügefá. Azt csak nem kívánhatja, hogy házhoz szállítsa kegyelmednek az ennivalót. Egyébként nyilván maga is azon töri a fejét, hogy lakomához lásson, amint én őt ismerem. Vigyázzon csak, majd aztán lát valamit... No, itt is van már... jól sejtettem... Itt jön egy kis antilop. Uram Isten, szegény ártatlan teremtés! Nem sokat adnék már a hitvány kis életéért. Öt perc múlva benn hallgat a kigyó gyomrában. Bizony, az állatok borzasztóak, amikor megszállja őket a vérszomj!

— Borzasztóak! — helyeselt a gólya remegve.

— Az ám, de kegyelmed sem jobb a Deákné vásznánál, — felelt a fügefá. Hiszen, alig várja, hogy a kigyó megegye az antilopot, azután kegyelmed föl akarja falni a kigyót.

— Nem, ezt nem akarom, — tiltakozott a gólya. Semmi körülmények között sem. Hozzá sem nyulok, még ha attól nyomban meggyógyulna is a szárnyam.

— Tehát mégsem? — mondja a fügefá. Ugy-e, meggondolta a dolgot? Bizony, meg kell vallanom, én mindjárt nagyon furcsákat gondoltam a kegyelmed vitéségéről. Mert minden igaz lehet, amit nekem elmesélt, de hogy egy olyan kis jószág, mint kegyelmed, csak úgy falja a kigyókat...

— Igen, én fölfalom, lenyelem a kigyókat, — magyarázta a gólya — de azok kicsike kigyók, rendes, jóra való kigyók, európai kigyók, — tessék ezt megérteni...

— Vigyázzon, — vágott most közbe a fügefá. Itt az antilop. Most megmozdul a kigyó. Egy szempillantás és mindenek vége!

És valóban közelgett a kis antilop, szökdecselt, nem is sejtve a szörnyű veszedelmet.

Csillogó, fekete szemével körültekintett, halkan mekegett s első lábait ugrásra emelte.

De akkor már lecsapott rá a kigyó, egész hosszú testével reátekerözött, összeszorította a kis jószógot, amely csak egyetlen halálkiáltást tudott hallatni s azután vége volt.

A gólya és a fügefá hallották, mint ropognak a csontjai.

— Hát ez megvolna, — szólt a fügefá búsan. Hamar vége lett szegénykének. No, most nézze meg, hogyan zabál a kigyó.

És a gólya nézte, mint forgatta a kigyó az antilopot s hozzáfogott, hogy szőröstül-bőröstül lenyelje. A fején kezdte s eltartott jó darabig, amíg az egész nagy falatot bekebelezte, de végre mégis sikerült.

Az antilop úgy látszott benn a kigyó testében, mint valami óriási csomó.

— Ennek most meg kell pukkadni, — vélte a gólya.

— Nem, bizony nem pukkan az meg, — mondta a fügefá, — pedig elég tisztességes falat volt. Mäskülönben megelégszik egy kacsával vagy egy gólyával is; de most a hosszú koplalás után nagyon éhes volt s megragadta az első áldozatot, ami utjába került. Most itt döglök és anélkül, hogy odébb menne, megemészti az egészet. És az emésztés ideje alatt olyan fáradt és lusta, hogy egy légynek sem tudna ártani. Most tehát egész nyugodtan leszállhat kegyelmed és hozzáfoghat, hogy elfogyassza, minden kockázat nélkül, — ha ugyan el nem ment tőle az étvágya.

— Köszönöm alássan, — felelt a gólya, még mindig reszketve a félelemtől. Nem hiszem, hogy bármikor olyan gyöngye lehetne, mint kegyelmed állítja.

— Várjon csak, majd meglátja. A forró égöv alatt sok minden furcsa dolog történik. Hol kerék, hol talp, — és olykor a legkisebbek is legyőzik a legnagyobbakat.

Alkonyodott s eltelt az éjszaka is.

A kigyó még reggel is ott hevert. Ugy látszott, alszik. Szeme le volt hunyva, lombán nyúlt el hosszú teste. Még látszott benne a csomó, de már sokkal hátrább volt.

— Miféle kis fickók azok, akik ott erre-felé másznak? — kérde a gólya. Hasonlítanak a mi hangyáinkhoz ott éjszaken, csak sokkal nagyobbak, mint ahogy itt minden nagyobb.

— Azok a termiták, — magyarázta a fügefá. Legyen csak türelemmel, majd meglátja, mi történik itt.

És jöttek a termiták... százával... ezrével. Rámásztak az óriás kigyóra és elkezdtek falni. Csodálkozva tapasztalta a gólya, hogy a kigyó alig mozdult meg. Itt-ott megvonaglott egy kissé a fájdalomtól, egyszer kinyitotta az egyik szemét, de nyomban le is hunyta.

A bämulattól sem tudta tátni a csőrét a gólya.

— A kigyó nem tehet semmit, — magyarázta a fügefá. Ez a természet rendje és ez ellen nem lehet szólani. Nagyon sokat koplalt és most nagyon sokat zabált. És a mi fő, szerencsétlenségére éppen a termiták háza mellett ejtette el szákmányát. Most aztán napjai megvannak számlálva. Képtelen védekezni még a legkisebb hangyával szemben is. Hiszen már mondtam... Minden kockázat nélkül lenyelhette volna. Egyébként még most is megteheti...

— Isten menés! — kiáltott föl a gólya. Erre igazán nem vállalkozom. Eszembe sem jut. Hanem ez borzasztó látvány. A mi hazánkban ilyesmi valóban nem történhetnék.

— Történik egyáltalán valami a kegyelmed hazájában?

A gólya adós maradt a felelettel.

Ott gubbasztott s le nem tudta venni a szemét a kigyóról, amelyet elevenen fölfaltak.

Másnap reggel vége volt a lakomának.

Csak a kigyó csontváza hevert ott — meg az antilopé.

A termiták eltűntek.

Vége volt a komédiának s egy darab időre elment a gólya étvágya.

— Mégis csak utána kell néznie valami harapnivalónak — mondotta a fügefafa. A szomorokodásból nem lehet megélni.

És köröskörül sarjadt, rügyezett, virágzott, nőtt minden. Sohasem látott még a gólya ilyen határtalan termékenységét, ilyen buja gazdagságot. Ezer meg ezer virág izzott, illatozott. Zöldelt a fű, zengtek a madarak, mekegtek, ordítottak, üvöltöttek az állatok. Jött a nagy ibisz, amelyet az emberek a gólyánál is szentebbnek tartottak, azután a nagy pelikán és a karsu flamingó.

A kis éjszaki gólya, ott a fügefafa csúcsán, hihetetlenül jelentéktelennek tünt föl önmaga előtt... A kutya sem törődött vele.

Nehéz szívvel küldte gondolatait a paplak felé, ott a kis falujában; nehéz szívvel sóhajtott hűtlen menyasszonya után, aki már bizonyára régen férjhez ment, s akinek már gyermekei is vannak.

De valamit mégis csak kell tennie e szegény gólyának, ebben igaza van a fügefának.

És amint haladt a nap fölfelé az égen, annál éhesebb lett, annál élesebb szemmel firkészte a bábokat és férgeket s nagy tömegben falta őket. Lassankint erőre kapott s elfeledte, hogy mennyi baja-gondja van ebben a furcsa, különös világban.

Csodálatosan szép volt az éjszaka, amikor a hold beragyogta a Nilus vizeit.

— Nézze csak... nézze csak! — kiáltott a gólya barátjához és házigazdájához, a fügefához, amelynek csúcsain tanyázott még mindig s ahova minden kirándulása után egy-egy bábval vagy féreggel tért vissza.

— Ilyen szép kilátást még sohasem élveztem, — mondotta ilyenkor elragadtatással. Milyen szép is a világ!

— Az ott a lótusvirág, — szólt a fügefafa. Ugyebár, szép? Ma éjjel nyílott ki.

— Csodálatos! — mondá a gólya és meredten bámulta a lótusvirágot.

Ott himbálózott a folyam tetején, mint a tavi rózsa az európai tavakon. De sokkal, sokkal szebb volt s a leggyönyörűbb kék színben pompázott, amit csak el lehet képzelni. És olyan sok volt, olyan hihetetlenül sok. Amerre a szem ellátott, mindenütt ringatóztak ezek a világoskék csodavirágok... Voltak köztük fehérek és rózsaszínűek is, a legtöbb azonban mégis kék volt. Oly elbűvölően szépek voltak a ragyogó

holdfényben, hogy a gólya most életében először kívánta, hogy bárcsak tudna énekelni, hogy dallal dicsőíthesse a lótusvirágot. De hiába, meg kellett elégednie azzal, hogy kelepeléssel adjon kifejezést elragadtatásának. És ezt meg is tette, hogy messzire elhangzott a holdfényes éjszakában.

— A lótusvirág ott szunnyad a folyam fenekén, — mesélte a fügefafa. — Egészen alant az iszapban elrejtőzve nyugszik a száraz évszak alatt a töve és senkisémet sejtetheti, hogy mi lesz belőle. Jön azután az esős évszak minden bőséggel és kincseivel és a rejtett gyökérből nedvdús zöld levelek és hosszú, hajlós vesszők sarjadnak ki, a vesszőkön a bimbók hintáznak. És egy éjen át kifeszlenek a bimbók s kinyílnak a virágok. De csak éjjel vannak kinyitva. Mikor a nap fölkél, összecsukódnak a szirmaik és csaknem egészen a víz alá merülnek. De éjjel újra kinyílnak.

— Éppen úgy, mint nálunk otthon a tavi rózsák, — jegyezte meg boldogan a gólya.

— Hát van nektek is otthon lótusvirágok? — kérde a fügefafa.

— Nekünk tavi rózsánk van, — felelt a gólya. Az ugyszólván unokatestvére a lótusvirágnak. Egyáltalán nem olyan nagy és nem olyan szép, mint a lótusvirág, de bizonyára ugyanahhoz a családhoz tartozik; az is olyan kedvesen ringatja fehér fejét a habokon.

— Na, tehát kegyelmed is belátja, hogy a lótusvirág szebb, mint a kegyelmedék hideg vízi lilioma azokon a hideg vizeken. Hála istennek, csakhogy végre valami megnyerte a tetzsését a mi hazánkban is.

— Ezerszer szebb a lótusvirág! Ha rápillantok, elfelejtek minden csuf dolgot, amit valaha láttam. Elfelejttem hűtlen menyasszonyomat a lótusvirág szépsége mellett.

A gólya kelepelt az elragadtatástól — és az éjszaka elmúlt.

Ekkor hirtelen egy szörnyű nilusi lófej bukkant ki a folyamból, éppen ott, ahol a lótusvirág a legsűrűbb volt. És azután ott úszott a habokon az egész nilusi ló... azután még egy... még egy... és egy egész csapat. Volt valami ötven nilusi ló együtt. Ott álltak azután idomtalan vastag lábaikon az iszapban és köröskörül pislogtak álmos kis disznószemükkel, amelyek egészen fönnyan a homlokukon. A hold megvilágította vastag, szürke bőrüket, amely a víztől még csillogott.

Ezek az átkozott disznók még elpusztítják a lótusvirágokat, — szólt a gólya egészen fölháborodva.

— Megzabálják — felelt a fügefafa. — A nilusi lónak nincs finomabb csemegéje, mint a lótusvirág. Mindig itt vannak, amikor a lótusvirágzik és egészen lelelegik.

— Gyalázat! Gyalázat!

— A kegyelmetek hazájában talán másként van? — kérde a fügefafa. Azt hittem, mindenütt így van ez.

– Igen, igen, de a virágok nem ilyen nagyok s nem ilyen szépek – mondta a gólya. Gyalázat! Gyalázat!

– És talán az állatok nem olyan nagyok, hogy megzabálhatnák? – nevetett a fügefafa egyre hangosabban.

Azonközben a niluslovak nehézkesen és lomhán cammogtak ide-oda és lelegelték mind a szép virágot. Alkonyatkor újra víz alá merültek, de akkorra már egyetlen egy lótuszvirág sem maradt.

– Gyalázat! Gyalázat! – kiáltott a gólya és nem tudott lecsillapodni.

De multak a napok. Lehullottak a virágok szirmai, gyümölcsök és magvak kerültek a helyükbe, a fügék érlelődtek és a kis vidám majmok ugráltak az ágakon. És zabálták a fügét és csúfolták a fügefát, amely kinevette őket. Még duzzadt és ragyogott minden a termékenységétől, bárha a jó idők már a végük felé jártak.

A gólya táplálkozott úgyahogy, bábokkal, férgekkel, csigákkal, vagy ami elébe került. Néha azonban finomabb eledel után is ácsingózott s ezt meg is mondta a fügefának.

– Fügefafa – panaszkodott a gólya – az én hazámban a tavakban egészen csodálatos állatok vannak: a szalamanderek. Itt nincsen ilyesmi?

– Nem is hallottam ezt a nevet – válaszolt a fügefafa. Nem tudná elmondani, hogy milyen ez az állat?

– Dehogyan nem – mondta a gólya. Négy lábuk van és hosszú, összenyomott farkuk úszóhártáival. Ugy úsznak és úgy buknak a víz alá, mint a halak. Nagyon jó husuk van. Ott éjszaka csak tavasszal kaphatók. De itt nem tudok az évszakok dolgában kiokosodni. Egyszerre együtt van minden, ami lehetséges, tehát a szalamandernek is itt kellene lennie, ha egyáltalán lenne.

– Ejnye no – mondá a fügefafa – én bizony nem ismerem egyetlen élőlényt sem, amelyre ez a leírás pontosan illenék. De várjunk csak!... Nézzük csak!... Talán a krokodilra gondol? Ennek is négy lába van, hosszú, összenyomott farku és úgy úszik és bukik a víz alá, akár csak a hal... Ugy van, ez az. De hogy miképpen fog izleni, azt, természetesen, nem tudom.

– Hát van ez itt? – kérde a gólya és kéjesen kelepelt. – Nézzen szét és mondja meg, ha lát ilyet.

– Hogyne! Rengeteg krokodilus van itt. Csak attól félek, hogy tulságos nagyok a kegyelmed számára. Mert van köztük egy pár góromba fickó. Ezek hirhedt rablók.

– Ne fájjon ettől a kegyelmed feje! Nyilván csak ott van ilyen hirük, ahol ők forgolódnak. A szalamander – szalamander marad. Elég sokat lenyeltem belőlük a hazámban. Annál jobb, mennél nagyobb.

– Emlékszik még, hogy megjárta a kigyókkal?

– Kérem, ne juttassa eszembe! Akkor még járatlan voltam ezen a tájon. Most már itthon vagyok. Hol vannak hát azok a krokodilok? Elpusztulok már az epedéstől.

– A krokodilok ott vannak a Nilusban és pedig, amint mondtam, igen nagy számban. Nézzen szét a folyón, de vigyázzon, ha valamelyiknek a farka kiáll a vízből.

A gólya elkezdett figyelni, de csakhamar olyan türelmetlen lett, hogy alig bírta már ki.

– Na, ott van egy! – kiáltott a fügefafa. Nézzen oda. Mintha valami kis sziget nyulnék el ott. Mindjárt mellette is kiemelkedik valami a vízből. Az egy krokodil orrahegye. Azt hiszem, a nagyok közül való.

– Innen nem látom, – szólt a gólya. De a szigetet látom. Majd odarepülök s a szalamander nem szabadul meg előlem.

Erre odarepült.

– Halló, halló! – kiáltotta mögötte a fügefafa. Hát egészen elment az esze? Az a sziget egy nilusi ló homloka... Vigyázzon, az istenért! Vigyázzon!

De a gólya már nem hallotta. Már ott ült a „szigeten“ és onnan egészen jól láthatta a szalamander orrahegyét. Látta, hogy jól megtermett fickó, élesen szemügyre vette és csőrével készenlétbe helyezkedett.

– Gólya, gólya!... Meg van kegyelmed háborodva? – kiáltott a fügefafa.

De a gólya nem hallotta.

Egyszer csak e „sziget“, amelyen állott, hirtelen inogni kezdett, mert a nilusi ló fejét egészen a víz fölé emelte. Ebben a pillanatban kitért a krokodil irtózatosságot és a gólya után kapott. Ez kiterjesztette szárnyait és odébb lebbent egy hatalmas szárnycsapással és olyan kiáltással, amely az egész völgynek hirül adta, hogy milyen halálos ijedelem fogta el.

Az életét megmentette. De egy lábujja ott maradt a krokodil fogai között. Vérezve s egész testében reszkette ült vissza a fügefafa tetejébe, csapkodott a szárnyaival, kelepelt és nagyon rosszkedvű volt.

– Ugy-e, mondtam kegyelmednek, hogy vigyázzon, – szólt a fügefafa. Éppen úgy járt a szalamanderrel, mint a kigyóval... Nagyok azok kegyelmedhez. Maradjon csak, kedves barátom, a férgelnél meg a békáknál. Ezek jobban illenek kegyelmedhez.

– Nem illik itt semmi énhozzám ebben az átkozott országban, – mondta a gólya.

– Már megint gyalázza a mi országunkat? – kiáltott bosszusan a fügefafa. Uram Isten, hát ilyen, amilyen, épp úgy, mint a kegyelmed hazája, amelyről olyan sokat beszél. Minden országban vannak jó és rossz dolgok. De kegyelmed bizonyára nem illik ide.

– Hát nem átkozott egy ország ez? – kiáltott a gólya. A fákról lehullanak a levelek a földre s úgy zörögnek, mint az összetört üveg. Vagy becsukódnak, amikor alszanak, vagy föl-

izgulnak, mintha madarak vagy emberek volnának. Fűvek és bokrok úgy nőnek fölfelé, hogy szemmel észre lehet venni. A virágok csak éjjel nyílnak. Szigetek nőnek ki a vízből s aztán kiderül, hogy nilusi lovak. A szalamanderek valószínűségi óriások és leharapják a szegény gólya lábujját, ha már szőröstől-bőröstől be nem kaphatják. Olyan őrülden esik az eső, hogy majdnem belefulladásunk, azután úgy süt a nap, hogy majd elmegy tőle az eszünk. A kigyók tiz rőf hosszúak, szarvasokat zabálnak s aztán a hangyák falják fel őket. — Nem, köszönöm szépen. Elég volt. Visszarepülök a hazámba, mégpedig tüstént.

— Nagyon korán fog odaérkezni, kedves gólya, — mondta a fügefá. Hiszen ott még tél van.

— Bánom is én, — felelt a gólya. Egy pillanatig sem maradok itt tovább.

És elrepült.

A fügefá utána kiáltott:

— Legalább megköszönhette volna a jó szállást és a kellemes társaságot!

De a gólya nem felelt, csak szállt sebesen észak felé.

Szállt, szállt, ameddig csak beteg szárnyai megengedték. Azután beteg lábával gyalogolt, majd újra repült.

Mindenáron igyekezett észak felé — el, el ettől az átkozott, forró országtól...

APÁM.

*A munka. Ez volt ő számára minden.
Dolgozni kell! Ez volt a tanítás,
Amit követett és követelt itt lenni.*

*A munka. Csupán ez volt, senimi más,
Neki gyönyör, élet, erő, valóság.
Ez tövist is ad, de rózsát is, rózsát.*

*Nem mondta ezt így, de mit tett, mutatta,
Mint élő példa, igaz mintakép,
És láttam, útja áldott, tiszta, szép.*

*És követtem. Akartam, mondják: «Apja
Nyomán halad, helyes nyomon
S illő így a jó szó, jutalom.*

*És méltó hozzá így, amit elért,
S mit el nem ért, az nem fájhat neki,
Mert csak az apja útját követi.»*

*Apámért, aki lenéz néha rám,
— Úgy érzem — és szól: Jól van, fiam!
S felel a szívem: Köszönöm, apám.*

Walter Gyula.

Tamás érdeklődik.

(A titkos meg a kétértelmű írásról.)

Tamás: Már egyszer beszéltél nekem a titkos írásról. Akkor, mikor az egyiptomiak írásáról és Babilónia meg Ninive lakóinak cseréptábláiról volt szó. Nagyon csodálkoztam, hogy meg tudták fejteni azokat a feljegyzéseket, hiszen már a nyelvet sem ismerte senki. Ha én most a magyar betűk helyett új betűket találnék ki, megtudnák-e leveletem fejteni?

Apa: Én nem vagyok szakértő, fiam, de azért talán hosszú fáradozás után elolvassám azt, amit irtál. Akik gyakorolják a titkos írás megfejtését, azok hamarosan kibetűznék. Ha jól emlékszem, fiam, meg is mondtam neked a kiindulást. Mennél hosszabb volna az írásod, annál könnyebb volna kitalálni betűidet és elolvasni leveledet. Ugy látom, megfeledeztél arról, amit mondtam. Majd újra elmagyarázom. Minden nyelvben bizonyos betűk fordulnak elő leggyakrabban. Megszámolnák, hányszor fordul elő bizonyos jel a leveledben, helyettesítenék a jeleket igazi betűkkel. Ha hosszú volna a leveled, nehezen tévedhetnének. Más jeleket is próbálnának helyettesíteni. Ha aztán egy szót kitalálnának a leveledből, már könnyű dolga volna annak, aki el akarná olvasni a titkodat. Nem is igen egyszerű módon csinálják a titkos írást.

Tamás: Szeretném, ha megtanítanál olyan titkos írásra, amelyet senki se érthetne meg, csak én, meg az, akinek írok.

Apa: Megmondhatom neked a titkos írás egyik módját, de nem állok jól érte, hogy el nem olvassák. Mindenesetre nehezebben, mintha új jeleket találsz ki. Ez a mód nagyon egyszerű. Leírod rendes írással a leveled és leírod az abc-t is. aztán kigondolsz egy számot. Mondjuk pl. 5618. Most aztán használod az ismert betűket, de az első helyett öttel, a második helyett hattal, a harmadik helyett eggyel, a negyedik helyett nyolccal hátrább álló betűt választasz. Aztán újra kezded ötten, hattal, eggyel, nyolccal hátrább írni. Még azt is megteheted, hogy nem választod el a szavakat, hanem összeírod az egészet. Ha aztán még hátulról visszafelé írod fel a betűket, ember legyen, aki elolvassa. Attól félek, hogy még magad se fogod elolvasni.

Tamás: Dehogy nem, apám. Ha hozzám érkezne ilyen levél és tudnám, hogy a szám 5618, könnyen boldogulnék. Fordítva felírnám a betűket és kezdeném ötten, hattal, eggyel, nyolccal visszafelé számolni az előttem levő abc-n és szépen leolvasnám. Nem tanítanál meg más titkos írásra?

Apa: Elégedjél meg ezzel a móddal. Ma úgy sincs szükséged titkos írásra. Játéknak ez is elég.

Tamás: A régi népek nem használták a titkos írást?

Apa: Nem nagyon szerettek ilyesmivel izengetni régen egymásnak az emberek, de azért értettek ők ahhoz, hogyan tudósítsák távollakó barátaikat. Egy királyhoz például egyszer követ érkezett és megkérdezte tőle, hogy mit csináljanak a város előkelő embereivel. A király nem válaszolt semmit, hanem fel-alá járt a kertben és a mákfejeket botjával leütögette. Amikor a követ választ nem kapott, hazautazott. Otthon elbeszélte, mi történt a királyi udvarban. Megértették a király akaratját; te is tudtad volna, hogy meg akarja öletni a város vezető embereit.

De tudtak ők üzenni másképpen is. Nem kellett titkos írás. Megtörtént például, hogy az üzenetvivő ember fejét leborotvták, ráirták az üzenetet és úgy küldték el. De persze megvárták, míg kinő a haja.

Különösen ravaszok voltak a régiek, mikor olyan üzeneteket küldtek, melyeket kétféleképpen is lehetett érteni. Az üzenetnek ezt a módját a jósoktól tanulták. A keleti népek, különösen azonban a görögök mindig jósló helyhez fordultak, mielőtt valami fontos vállalatba fogtak. Ezekben a szent helyeken templomok voltak, melyekben jósok és még gyakrabban jósnők adtak a kérdezősködőknek felvilágosítást. Szavaik azonban rendesen olyanok voltak, hogy kétféleképpen is lehetett érteni őket. Néha látszólag semmi értelmük nem volt, ki kellett találni, mit akar mondani a jósnő.

Tamás: Ha tudsz ilyet, mondjál nekem néhányat. Hátha kitalálom értelmüket.

Apa: Nehezen találod kisfiam. Egyszer például Athén lakói nagy veszedelem idején elküldtek a jóshelyre, hogy mit csináljanak. Azt a választ kapták, hogy fa-falakkal védelmezzék a várost. Ugy-e, nem érted? Várost nem lehet fakerítéssel védelmezni, mert az ellenség felgyújtja. Bámultak is a görögök, amikor a választ megkapták. Olyan csodálkozó arcot vágta, mint te. Ekkor egyik vezérük azt mondta: építsenek hajókat, mert az Isten bizonyára a hajót érti a fa-fal alatt. A nép elfogadta az indítványt, a város megmenekült.

Tamás: Tudsz még ilyet mondani?

Apa: Mondok szívesen többet is. Egyik király meg akarta támadni a szomszédját. Követének azt mondta a jós, hogy egy nagy bírodalom fog tönkremenni, ha seregével a háttárfolyót átlépi. Ő persze azt hitte, hogy a szomszéd fog elpusztulni, pedig az ő országa ment tönkre. Egy vezér még érdekesebb választ kapott. A válasz azért kétértelmű, mert írásjel nincs benne. Magyarul nem hangzik jól, de azért megértheted. Mit csinálnál például te, ha a következő választ kaptad volna: El fogsz menni vissza fogsz térni sohase el fogsz veszni.

Tamás: Most már értem. Ezt kétféleképpen lehet érteni. Olvashatjuk jó értelemben és rossz értelemben. Jelentheti a következőt: El fogsz menni, vissza fogsz térni, sohase fogsz elveszni. De lehet rossz értelme is: El fogsz menni, vissza fogsz térni sohase, el fogsz veszni. Én óvatos lettem volna és nem jóra magyaráztam volna az ilyen jóslatokat.

Apa: A görög jósoktól a későbbi kor ravasz emberei is eltanulták az ilyen kétértelmű beszédet. A magyar történelemből is maradt ránk egy híres mondat. Mikor a magyar urak összeesküdtek II. Endre király felesége, Gertrud ellen, kérdést intéztek az ország főpapjához, hogy helyesli-e a tervüket. Nagyon különös választ kaptak. A főpap nem tett vesszőt a levelebe. Levele így hangzott: A királynét megölni nem kell félnetek jó lesz. Ha mindnyájan beleegyeztek én nem tiltakozom. Látod, fiam, ezt kétféleképpen olvashatjuk: A királynét megölni, nem kell félnetek, jó lesz. Ha mindnyájan beleegyeztek, én nem tiltakozom. De ha máshová tesszük a vesszőket, a levél egészen másképpen hangzik. A királynét megölni nem kell, félnetek jó lesz. Ha mindnyájan beleegyeztek, én nem, tiltakozom. Látod, fiam, jó a vesszőkre vigyázni, mert egészen mást olvashatnak ki a leveledből, mint amit irni akarsz. No de ez a főpappal nem így történt, ő szándékosan adta a különös választ.

De egy vessző elhagyása miatt majdnem nagy bajba jutott egy magyar várkapitány. Persze ő is szándékosan hagyta el. Mikor egyszer a zsoldosok tőle élelmet (élelmet) követeltek, azt írta vissza, hogy viszek nektek élelmet (kardot).

Tamás: Hogyan hihettek a régi emberek a jóslatokban, hiszen sokszor kitűnt, hogy a jóslatok nem teljesültek, gyakran pedig a jóshelyek félrevezették őket.

Apa: A régiek hittek a jósoknak, mert az emberek mindig szerették a csodás dolgokat. Ne tartsd ezt olyan különösnek! Ma is sokan vannak, akik hisznek a jóslatokban. Cigányasszonyok szoktak kártyából jövődöt mondani, de vannak másféle jövődömondók is. Majd később hallani fogsz róluk. Eddig azért nem hallottál, mert én semmiféle jövődömondásban nem hiszek, tehát a ma élő jósokról sohase beszélttem. A jövőt csak az Isten tudja, fiam.

Ki a vallást s jámborságot
Gúnyolja és megveti,
Az erkölcsöt s igazságot,
S hazáját nem szereti:
Az oly embert kerülni kell,
Mert élete pokolt lehell;
Mert méreg foly ereiben,
S egy ördög ül szívében.

Kisfaludy Sándor.

Csigaország.

– Irta: Dánielné Lengyel Laura. –

Fehér József, a hirneves ügyvéd, amikor megnyerte a nagy pert, mindjárt erre gondolt:

– No, most végre valahára elértem azt, hogy van felesleges pénzem. Meg fogom venni a gyermekeimnek a csigakirály birodalmát. Hadd legyenek ők is olyan boldogok, mint a milyen én voltam abban a szép, nagy kertben.

Hogy ezt az elhatározást megértsük tudnunk kell, hogy Fehér József ifjusága felette nehéz és küzdelmes volt. S bizony az a sokat emlegetett gyermekkor sem volt olyan boldog, mint a milyennek most a mult szépítő fátyolán át látszott. A hajdani csigabirodalom ugyan kitűnő eszme volt s a nagy kertben is sokat lehetett játszani, annál is inkább mert nem uralkodának ott holmi cifra, kényes uraságok, kiknek még a szellő is megárt. Hanem termett benne bőségesen kukorica (pompásan ellehet bujni a magas száрак között) becsületes kolompér, futó meg gyalogpaszuly s más ilyenfajta hasznos növény. Nem kényesek, nem finnyások, nem haraguszna meg, ha a gyermekek hancurozva köztük játszanak, sőt még nem is árulkoznak, ha a kis vandálok némelykor, a játék izzó hevében rájuk lépnek. A kényes virágoknak az ilyen merénylet után rendesen örökre végük, ám a becsületes, hasznos főzelékkéféle összeszedi magát, kiegyenesedik, mintha semmi sem történt volna.

És bizony nemcsak okosat, de jót is cselekszenek ilyenkor, már legalább is a szegény árva Fehér gyerekekkel, kik mind a négyen ott nőttek fel a nagy kertben, mióta édesanyjuk örökre itthagya őket. A bácsi jó ember volt, házába vette az árvákat, nem is volt tulontul kemény hozzájuk. Ám sokat küzdött, fáradt, szegény ember lévén, tökéletesen elég volt tőle ha kenyérrel, ruhával, úgy ahogy ellátta a négy gyereket. Szeretetet, gyöngédséget, megértést bizony hiába vártak volna tőle. Nem rosszakarattól vontta meg tőlük szíve melegségét, hanem mert a gyöngédséghez igazán nem volt semmi tehetsége.

A felesége sem volt rossz asszony, de bizony sokalta a terhet, mi a négy gyerekekkel reá szakadt. S elégedetlenségének hangos, néha nem épen kiméletes szavakban adott kifejezést. Egy szóval a Fehér árvák gyermekkorára nem volt sem gondtalan, sem zavartalan. Az ősz fagyos, zord, hideg szele nem egyszer süvitett végig a szegény, gyöngé gyermeklelkek felett.

Mindezekért volt egy szép és nagy kárpótlásuk: a kert. Idejöttek játszani. Itt húzódtak meg, ha a néni nagyon zsémbelt, vagy pedig a bácsi nagyon haragos volt. Itt alapították meg a csigakirály dicső birodalmát.

Ennek az alapításnak története pedig a következő. Fehér József mint kis gyermek egy-

szer kint bolyongott a város határán, a szőlők között. Véletlenül egy óriási csigára bukkant, amint kényelmesen, szarvát öltögetve sétált a zöld gyepen. A kis Jóska megfogta a csigák büszkeségét, ki persze előkelően azonnal visszavonult kastélyába. Jóska azonban nem törődött sokat a csiga büszkeségével, mert három kis versikét is ismert, mellyel állítólag a leggöggösebb csigát is ki lehet csalni kastélyából. Jóska hát nyugodtan zsebre tette zsákmányát és odahaza rögtön dicsekedni kezdett testvéreinek:

– Fiuk, elhoztam az óriás csigát, a csigakirályt!

– Alapítsunk csigakirályságot a nagy kertben.

Az eszme általános helyesléssel találkozott. Lementek a kertbe s a kerítés mellett rögtön kiszakítottak maguknak egy darab helyet. Apróbb kis fácskákkal körültüzdelték. Ez volt Csigaország határa. Ennek közepén letették a nagy csigakirályt. Aztán idehordták őfelsége alattvalóit, azaz minden kisebb és nagyobb csigát, ami csak utjukba akadt.

Az alattvalók egy része kereket oldott. A jó Isten tudja, miért? Mert hiszen fű, levél, bogárka volt az elkerített helyen és elég bőven. De talán a szabadságot többre becsülték a jólétnél? Elég az hozzá, hogy néha bizony erősen megfogyatkoztak őfelsége alattvalói. A gyermekek aztán új lakosokat hoztak a szökevények helyébe és nagy Csigaország sohasem volt adófizető polgár nélkül.

Szomoru árvaságukban mennyi mindenért kárpótolta őket ez a bolondság! Milyen boldogok voltak, ha lemehtek a nagy kertbe és gyönyörködhetek a maguk alkotta királyságban! Fehér József még hirneves ügyvéd korában sem tudott a dologról meghatottság nélkül beszélni. A gyermekei áhitattal hallgatták, ha édesapjuk gyermekkori emlékeiről beszélt. Különösen a csigakirály s a nagy kert érdekelte őket. Egyszer a kis Miska felsóhajtott:

– Istenem, ha nekünk volna egy olyan kertünk, mi is csinálnánk Csigaországot!

Ez a sóhajtás ott zsongott az apa fülében, később átköltözött lelkébe és nem hagyta békében. Sokat gondolkozott, töprenkedett a dologon, de amikor a nagy perét megnyerte, hirtelen elhatározással így szólt feleségéhez:

– Ilona, én bemegyek B... be és ha lehet, megveszem azt a kertet. Tudod, a csigakirály birodalmát – a gyermekek számára.

Az ajka nevetett, a szeme könnyes volt, amíg tervét elmondta. Az asszony rögtön megértette, mi történik férje lelkében és mosolyogva beléegyezett:

– Menj, fiam, boldoggá teszed vele a gyerekeket.

És magában még hozzátette:

– A legboldogabb pedig te leszel, édes jó uram. S igazán bünt követnék el, ha örömdet megrontanám.

Mivel azonban felette józan, okos gondolkozású asszony volt, sietett hozzátenni:

– B... jó levegőjű falu. A gyerekeknek lesz állandó nyaralóhelyük. Menj csak, Józsi fiam és próbáld megszerezni a kertet.

Ugy fordult a dolog, hogy az ügyvéd urnak le sem kellett mennie. Azokban a napokban járt nála egy b... barátja, ki magára vállalta a dolog elintézését. Egy hét múlva már is ott volt a sürgöny: „Minden rendben.”

Az egész Fehér család nagy izgatottsággal készült az utra. A gyerekekkel már a vasuti kocsiban is alig lehetett birni. Folyton a szép nagy kertről, meg a csigakirály birodalmáról beszéltek.

Végre ott voltak. Az apa barátjai lakásához vezényelte a családot, hogy ott kipihenjék kissé magukat. Ám a gyermekekkel nem lehetett birni. Ők egyenesen a kertbe akartak menni. Az apa nevetett, az anya bosszankodott, de végre mégis csak úgy lett, ahogy a gyerekek akarták. Alig pihentek pár percig, elindultak Csigaország felé.

A falu egyik keskeny utcáján állt a régi kis ház. Rozsant, alacsony épület. Az idő – huszonöt esztendő – jól megviselte. Fehér József nagyot sóhajtott. Igaz, hogy nem sok boldog órát töltött a kis házban, de mégis fájt, hogy ilyen rozsant állapotban látta viszont.

Egyenesen a hátsó kis ajtóhoz lépett, mely a kertbe vezetett. Gyors mozdulattal kinyitotta az ajtót, majd meghökkenve nézett körül.

Bizony, disztelen, kopár hely volt ez a kert, melyet az ő képzelete úgy felékesített. Egy pár orgonabokor viritott a kerítés mellett, aztán csupa vetemény, zöldség és más eféle. Az apa arra gondolt, hogy gyermekei a nagy város gondozott parkjaiban szoktak sétálni!... Milyen csalódás és szomorúság lehet a kis arcokon, míg e disztelen sivárságot nézik.

Elszomorodott. Immár nagyon megbánta könnyelmű vásárlását. Szeretett volna innét száz mérföldnyire lenni és a gyermekei lelkéből kitörölni mindazt, mit Csigaországról mesélt nekik. Ám e pillanatban öröm, zsvaj, diadalmas csatkiáltás hangzott fel a kerítés mellől, hova a gyermekek rohantak.

– Apa! Apuka!... Itt volt ugy-e? Itt lakott a csigakirály?... Jaj de gyönyörű! Istenem, be szép! Apa, anyuska, gyertek hamar, nézzétek csak!

Diadalmasan rohantak a szülők felé, egy üres csigaházat tartva kezükben.

– Talán ez volt a csigakirály palotája? Apukám, ugy-e, ez volt?! Még ma körülkerítjük az országot és holnap már hozzuk a lakókat. Oh, apuskám, de gyönyörű, de szép itt minden.

– Gyönyörű, – mondotta Fehér József és a feleségére nézett. Mindkettőnek könnyes volt a szeme. És e ködfátyolon keresztül nézték az ugrádozó, boldog gyermekeket és egy pillanatra előttük állt saját ifjuságuk.

Öcsike almát termel.

Amint az első tavaszi szellő meglibbent Budapest városa fölött, Öcsikét meg Andriskát elküldték egy-két hétre falusi levegőt szívni. Ilyen kora tavasszal sohasem voltak még faluhelyen; a friss fű sarjadását, bokrok és fák rügyedését csak a Gellért-hegyen meg a Városligetben látták eddig. Hát ki is élvezték becsületesen a falusi tavaszt: a házigazdáik csak reggel, tíz óraker, délben, uzsannakor meg vacsorakor találkoztak velük (no meg közbe-közbe néha, mikor megéheztek egy kicsit, különösen reggeli és tizórai, tizórai és ebéd, ebéd és uzsonna, uzsonna és vacsora között, lefekvés előtt és felkelés után). Egyébként mindig a mezőn csatangoltak.

– Sép ez a tavas, – mondta csatángolás közben gyakran Öcsike, – de mégis csak sebb a nyár meg az ős. Mennyi almát, körtét, diót kaptunk Sepezsden! Most meg nincs semmi.

– Hát persze, hogy nincs, – felelte Andris. – Még csak most rügyeznek azok a virágok, amikből nyárra meg őszre gyümölcs lesz majd. Ha el nem fagynak, – tette hozzá bölcsen.

– Jó, jó, azt tudom én is, – szólott Öcsike, – de azért mégis jobb volna, ha lennének tavasszal termő fák is. Ha most felmáshatnánk arra a fára ni, aztán teleehetnők magunkat szép piros almával!

– Hát azt én sem mondom, hogy nem volna jó, mondta Andris.

Eközben eljutottak egy rügyező fához. Öcsike éles szeme már messziről észrevette, hogy valami különös dolog van a fa alatt. Ez a különös dolog egy fiatal legényke volt, aki piros léggömbökkel járt faluról-falura. Régen bizony

csak a városi gyerekek ismerték az efféle játékat, de hát haladt a világ, s a falusiak is szívesen eljátszanak a „luftbalonnal“.

A legényke fáradt lehetett, mert csöndesen szunyókált a rügyező fa tövében. A léggömböket egy leszúrt botra kötözve erősítette a földhöz, hogy el ne repüljenek.

Sok mindent láttam már életemben, gyerekek, de olyat még nem, hogy Öcsikének nadselü gondolata ne támadt volna, ha luftbalónt pillantott meg. Hiszen emlékeztek ti is, úgy-e?

Nohát a nadselü gondolat most sem váratott magára.

A két fiu megállt a szunyókáló luftbalonos legény előtt.

– No, tudom, – szólalt meg suttogva Öcsi, – mit gondols, mikor lesznek piros almák ezsen a fán?

– Ezen? – mondta Andris. – Ezen soha. Hiszen ez bükkfa.

– Nohát, ha bükkfa, olyan piros almák lesznek rajta egy percs mulva, hogy az egész falu megcsodálja. Akkora almák, mint egy kis dinnye!

– Bolond vagy te, Öcsi.

– Nem én. Hanem... nadselü gondolatom támadt.

– Ki vele!

– Én felmásom a fára.

– És almát rázol le róla?

– Nem. Almát tesek azs ágaira. Te feladod nekem egyenkint ezseket a piros luftbalónokat...

– Ahá! Most már értem!

– Én meg felkötözöm azs ágakra. Úgy mosolyognak majd, mint az igazsi almák.

Ahogy mondta, úgy is tett. Egy pillanat mulva fenn volt a fán. Andris óvatosan leoldotta a botról a luftbalónokat és feladogatta

neki. Öcsi meg ügyesen felkötözgette valamennyit. A rügyező bükkfa messziről csakugyan olyan-nak látszott, mintha telistele volna óriási piros almával.

Mikor az utolsó „alma“ is ott mosolygott a fán, Öcsike megkapaszkodott két kezével a legalsó ágban, hintázott egy kicsit, aztán leugrott a földre, épen a luftbalónos legényke mellé. Hanem annak olyan édes volt az álma, hogy még erre sem riadt fel.

Öcsi meg Andris most szépen elbujtak egy bokor mögé, s onnan lesték, mi lesz. Nem kellett sokáig várniok. Néhány percs mulva arrament az úton egy parasztgazda feleségével meg a fiával. Messziről mutogatták egymásnak a csudálatos almafát. Öcsi meg Andris az öklét dugta a szájába, hogy ki ne törjön belőlük a nevetés. No, de a gazda, meg a felesége, meg a fia bezzeg nem dugta az öklét szájába, mikor a fa alá ért.

– Megbolondult ez a legényke, – mondta a gazda, – hogy az utszéli fákra aggasztja fel a luftbalónjait.

– Tán annyi a pénze, hogy nem akar árulni többet, a falunak ajándékozza, amije maradt, – tóditotta a felesége. – Szébb is így ez a fa, annyi szent igaz.

– Én bizony leszedek egynéhányat, – szólalt meg a fiú, s már köpte is a markát, hogy fönn teremjen a fán.

– Szedjed, szedjed, – biztatta az anyja, – bolond ember jószága, nem kár érte.

Kacagott az asszony, kacagott a gazda, kacagott a fiú is – olyan lelkiből, olyan hangosan, hogy erre már mégis csak felébredt a lufbalónos legény. Első mozdulatával a földbe-szúrt bothoz kapott. Mikor észrevette, hogy a lufbalónok elszabadultak, keservesen nézett fel az égre: mintha bizony meg tudná fogni röptében valamelyiket. Áldott szerencséjére, nem kellett az ég boltozatáig felmászni, leoldozhatta a fáról is valamennyit.

Akár hiszitek, akár nem: ahelyett, hogy a szerencsésének örült volna, egyre azt mondogatta, hogy elevenen megnyúzza azt, aki ezt a csúlságot elkövette rajta.

No hiszen! Hol volt már akkor Öcsike! Odahaza ette a – harmadik tizórait. Kenyeret és . . . tavalyról eltett piros almát. Nem lufbalón-almát, hanem igazit.

– Ez mégis csak jobb, mint a lufbalón, – mondta Andris.

– Jobb, jobb, – felelte teli szájjal hersegve Öcsi, – de azsért a gondolatom – nadselű volt.

*Ezer öröm virágozik
Minden ember számára;
Ki velők nem találkozik,
Vessen önnön magára:
Mert, ahol nincs, ott keresi,
A fényben és pompában,
Hol a szívet csömör lesi
Minden élős nyomában.
Ezer öröm virágozik,
De leginkább barátkozik
Az érzékeny szívekkel,
S az érzelmes lelkekkel.*

K. S.

Katica cicája.

Cirmos cica kis foga
Madárhústra vágyik,
De nem ér fel amoda
A kis kalitkáig.
Mnyáú, mnyáú, nyávog,
Soha illet, lányok!

Emelgeti katica
A magasba szépen,
Izeg-mozog a cica
Gyöngé kis kezében.
Mnyáú, mnyáú, nyávog,
Soha illet, lányok!

Szegény madár úgy remeg
A kis kalitkába',
Ijesztgeti Katica
Gonosz kis cicája.
Mnyáú, mnyáú, nyávog,
Soha illet, lányok!

Ne reszkess úgy, kis madár,
Nem lesz bajod néked,
Cirmos cica rosszba jár,
De nem bánthat téged.
Mnyáú, mnyáú, nyávog,
Vigyázzatok, lányok!

Gara Ákos.

Versenyszánkázás.

Cornille mester titka.

— Irta: Alphonse Daudet. —

Mamai Francet, az öreg sipos, aki időnként eljön hozzám esti beszélgetésre, forró bor mellett mesélt tegnap este egy kis falusi drámát, amelynek egy malom volt a tanuja, vagy husz évvel ezelőtt. Az egyszerű ember elbeszélése szívembe fogózott, s most megpróbálom elmondani, úgy, amint hallottam.

... A mi vidékünk, jó uram, — mondta a vén sipos — nem volt mindig ilyen kihalt és daltalan, mint ma. Régen nagyban folyt itt az őrlés és tiz mérföldnyi környékről idehozták a majorosok a gabonájukat... A halmokon, a falu körül, szélalmok ágaskodtak. Jobbra is, balra is csak vitorlákat láttunk, amint kergette őket a fenyveseken átvágtató északnyugati szél; az uton zsákokkal megrakott csacsik serege tért-fordult; és gyönyörűség volt egész héten át hallgatni a dombon az ostopattogást, a vitorlasuhogást, a molnárlégenyek: Gyi-hó-ját!... Vasárnaponként csapatostul mentünk a malmokhoz. A molnárnék, csipkézett vállkendőjükkel, arany keresztjükkel szépek voltak, mint a királynők. Én vittem a sípomat, korom éjszakaiáig táncolták mellette a farandoleit. Ezek a malmok ott, látja? — megvidámitották és felgazdagították vidékünket.

Szerencsétlenségünkre, a párisi franciáknak az a gondolatuk támadt, hogy gőzmalmot építenek a tarasconi országúton. Minden tetszik, ami új! Az emberek rászoktak, hogy a gőzmalmokba viszik gabonájukat s a szegény szélalmok munka nélkül maradtak. Egy darabig még próbáltak birkózni, de a gőz volt az erősebb s óh, jaj! egyiknek a másik után kellett bezárni... Nem jöttek többé a csacsik... A szép molnárnék eladták aranykeresztjüket... Vége volt a farandolenak!... Híába fújt az északnyugati szél, nem moccantak a vitorlák... Aztán egy napon a község sorra lebontatta ezeket a rokkant épületeket s helyükön venyigét és olajfát ültetett.

A pusztulás közepén azonban egy malom tartotta magát, s merészen vitorlázott tovább a gőzmalmosok orra előtt. Cornille mester malma volt ez, épen itt, ahol most estézünk.

*

Cornille mester régi molnár volt, hatvan évet élt le a liszt között és ölni tudott a mesterségeért. A gőzmalmok megőrizték. Egy hétig futkározott a faluban, bujtogatott mindenkit s telitorokkal kiáltozta, hogy meg akarták mérgezni Provençet a gőzmalmok lisztjével: „Ne menjetek oda, mondogatta; ezek a gazok gőzzel csinálják a lisztet s az az ördög találmánya, én pedig az északnyugati és északi széllel dolgozom, s ez az Isten lehellete...” S egész csomó ilyen szép szót talált a szélmalom dicséretére; de senkisé hallgatott rá.

Feneketlen dühében aztán bezárkózott a malmába az öreg, s egyszál magában édegett, mint a vadállat. Nem tűrte meg maga mellett unokáját, Vivettet sem; egy tizenöt éves gyermeket, akinek szülei halála után senkije sem volt a világon nagyapján kívül. Szegény kislánynak magának kellett megkeresnie a kenyerét: hol itt, hol ott szegődött be, majorokba, aratásra, selyemhernyók mellé vagy olajszedésre. És mégis úgy látszott, hogy nagyapja nagyon szerette ezt a gyermeket. Gyakran négy mérföldet gyalogolt napsütésben, hogy meglátogassa a majorban, ahol dolgozott; s mikor mellette volt, órákhozszat nézte sirdogálva...

A vidék szentül hitte, hogy az öreg molnár fősvénységből küldte világgá Vivettet; és nem vált becsületére, hogy unokája majorról majorra kóborolt, s tűrte a szolgálat durvaságait, a szolgálóleányok minden nyomoruságát. Azért is nagyon megrótták Cornille mestert, hogy bár jó hirben állt s addig megbecsülte magát, most mint valami csavargó mezitelen lábbal, lyukas sápkában, rongyos ruhában járt-kelt az utcákon... Bizony, mi öregek szégyenkeztünk miatta, mikor láttuk vasárnaponként, hogy misére megy. És Cornille mester érezte ezt; nem is mert a mesterek padjába ülni. Hátul maradt a szegényekkel, a szenteltviztartó körül.

Valami titokzatos dolog volt Cornille mester életében. Senki sem vitt már régóta a faluból gabonát hozzá s mégis cigánykerekeztek a vitorlái, mint azelőtt... Esténként összeakadtunk vele az országúton; hajtotta nagy lisztes zsákokkal terhelt szamarát.

— Jó estét, Cornille mester! — kiáltottak rá a falusiak. Még mindig megy a malom?

— Mindig; gyermekeim, válaszolt az öreg vidám arccal. Hál' Istennek van elég dolgom!

Ha kérdezték, hogy hol a manóba talál annyi munkát, ajkára nyomta az ujját nagy komolyan: „Csitt!... külföldre dolgozom...” Sohasem tudtak többet kihuzni belőle.

Arra nem is mertünk gondolni, hogy a malomba bekukkanjunk. Még a kis Vivette sem tette be oda a lábát...

Ha arra mentünk, csak a mindig zárt ajtót láttuk: a hatalmas vitorlák folyton forogtak; elől az öreg számár legelészett a gyepen, az ablakpárkányon egy nagy sovány macska sütkérezett a napon és haragosan nézett ránk,

Mindezen valami titok érzett és sok szóbeszédet hajtott. Mindenki a maga módja szerint magyarázta Cornille mester titkát, de általában az a hír szállt, hogy ebben a malomban több a pénzes, mint a liszteszsák.

*

Idővel mégis minden kiderült. Ime hogyan:

Amint egy szép napon a fiatalság táncolt a sípom mellett, hát észrevettem, hogy a legöregebb fiam meg Vivette egymásba szerettek. Igazat szólva nem haragudtam érte, mert Cornille mesternek még ezek után is becsült volt a neve nálunk s magam is gyönyörködtem volna, ha látom, hogy ez a kis veréb a házamban ugrál. Szerettem volna, hogy hozzák rendbe hamarosan a dolgukat, felmentem hát a malomhoz megbeszélni az öreg apával. Óh, a vén boszorkány! El sem hiszik, hogyan fogadott! Nem birtam rávenni, hogy kinyissa az ajtót. A kulcslyukon át montam el a szándékomat, úgy, ahogy tudtam... s amíg beszéltem, ott volt az a hitvány gírhos macska s prűszkölt a fejemre, mint egy ördög.

Nem is hagyta az öreg, hogy befejezzem mondókámat, gorombán rám ripakodott, hogy menjek a – sípomhoz s ha szeretném hamarosan házasítani a fiamat, nézzek lányt a gőzmalomban... Gondolhatják, hogy felfortyant a vér bennem a durva szavakra, de volt annyi eszem, hogy legyűrtem magam, otthagytam a vén bolodot a malmával, mentem s vittem gyermekeimnek a rossz hirt... Szegény báránykáim nem tudták elhinni; engedelmet kértek, hogy együtt felmelessenek a malomba beszélni az öregapával... Nem tudtam megtagadni tőlük és hopsz! már mentek a szerelmesek.

Epen akkor ment el hazulról Cornille mester, amikor ők felérkeztek. Az ajtót kétszeresen bezárta, hogy elment, de kint felejtette létráját a jámbor öreg, – s a gyerekeknek mindjárt az a gondolatuk támadt, hogy bemásznak az ablakon s megnézik: mi van ebben a híres malomban.

Csodálatos! A malom üres volt... Sehol egy zsák, sehol egy gabonaszem, sehol lisztpor sem a falakon, sem a pókhálók... Nem szállongott az örült buza jó, meleg illata, amely megbalzsamozza a malmok levegőjét. A mestergerendát por lepte s a nagy, sovány macska szunyókált rajta.

Az alsó-rész ugyanolyan siralmas és elhagyott volt: – egy rossz ágy, pár rongyos ruha, egy lépcsőfokon darab kenyér s egyik sarokban három vagy négy repedt zsák, gipsz és törmelék ömlött belőlük.

Ez volt Cornille mester titka! Ez a gipsztörmelék sétált esténként az utakon, hogy megmentse a malom becsületét s elhitesse, hogy lisztet örölnek ott... Szegény malom! Szegény Cornille! A gőzmalom régen elvitték utolsó rendelőjét, folyton forogtak a vitorlák, de a malom üresen járt.

A gyerekek könnyezve jöttek vissza s mesélték, hogy mit láttak. Majd meghasadt a szívem, amint meghallottam... Azonnal siettem a szomszédokhoz, kevés szóval elmondtam a dolgot, s megállapodtunk, hogy rögtön elvisszük Cornille malmába ami gabona csak van a házban... Mondtuk és már csináltuk is. Az egész

falu utnak indult, s gabonával, igazi gabonával megrakott szamarak processziója jött ide fel!

A malom tárva-nyitva volt... Az ajtó előtt ült Cornille mester egy gipszes zsákon; a feje a kezén; sirt. Ép most jött vissza és vette észre, hogy bementek hozzá és megtudták szomorú titkát, míg távol volt.

– Szegény fejem! – mondogatta – nincs más hátra, meg kell halmom... Meggyalázták a malmot.

És zokogott szivethasogató zokogással, mindenféle névvel becézte a malmát, beszélt hozzá, mintha élne.

Ekkor értek a malom elé a csacsik, mi pedig hangosan kiáltozni kezdtünk, mint a molnárok szép idejében:

– Hó, malom!... Hó! Cornille mester!...

S már szorongtak a zsákok az ajtó előtt s itt is ott is szép vöröslő búza szóródott a földre...

Cornille mesternek elnyúlt a szeme. Öreg tenyerébe fogta búzáat, nevetve-sírva mondogatta:

– Gabona!... Uristen!... Jó gabona!...

Engedjétek, hadd nézzem.

Aztán hozzánk fordult:

– Tudtam, hogy visszajöttök hozzám...

Ezek a gőzmalmosok mind tolvajok.

Diadallal akartuk bevinni a faluba:

– Nem, nem fiam, legelőbb is meg kell etetnem a malmomat... Mit gondoltok! Régen került valami a foga alá!

Mindnyájunk szemére könny lopakodott, amint láttuk az öreget, hogy jobbra-balra sűrőforog, felönti a gabonát, vigyázza a malomkövet, a mag pedig török-zuzódik s finom lisztpor száll a mennyezetre.

De legyünk igazságosak magunkhoz is: ettől a naptól kezdve sohasem hagytuk az öreg molnárt munka nélkül szükölködni. Aztán egy reggel meghalt Cornille mester, s az utolsó malom vitorlái sem forogtak többé, soha többé... Cornille meghalt, senki sem jött a helyébe. Mit akar, uram!... Mindennek a világon van vége és tüssék elhinni, hogy a szél-malmok ideje is elmúlt, mint a rajnai hajóvontatóké, a vidéki parlamenteké és a nagyvirágos kabátoké.

Franciából fordította: Nányai Béla.

Égek legszebb szüleménye,
Csak jobb lelkek érzeménye,
Oh, drága, hív barátság!
Nálad nélkül gyászos éltünk,
Soha nem teljes örömünk,
Nem édes a boldogság.

H. H.

Mártha.

— Irta: MEGTERT. —

Amit most el akarok mondani, gyerekek, az csendesen munkáló kis magyar faluban történt, ahol az igavonó állat is csak a magyar szót érti. Ezen a nyelven dicsérik az Urat az emberek napnak fölkeltével, napnak lenyugtával. Ott nem bömbölnek a gyárkémények éjjelnappal fülsiketítően. Ott ember, szekér, kocsi, gép zürzavaros hangja nem fárasztja fülünket. Ott a fölrröppenő pacsirta édes hangját tisztán halljátok, ha kimentek a mezőre. Ott a harang bűgása búsan száll végig völgyeken és bérceken, figyelmeztetvén az embereket, hogy itt is, ott is laknak még.

Egy ilyen kis faluban születtem én is. Gyermekkori álmaimat itt éltem át. Nyári estén történt. Férfiak és asszonyok, legények és lányok vig csevegéssel jöttek haza a mezőről. A harang mélán bűgött az esti szürkületben. Én kint álltam a hidon. A szomszédok kapui-ban is egy-két kis teremtés. S egymáshoz örvendően kurjongattunk át. Ha egy-egy csikó közeledett gyanútlanul hazafelé, mi előugrottunk és nagy örömünk telt, ha gyors futásba ijesztettük át. Lassankint minden hazatért. Az utcákra mind sötétebb és sötétebb fátyol ereszkedett. A petróleum-lámpák kigyultak a házakban. Mi pedig egy utolsó napi dárídóra összeszaladtunk és csaptunk nagy hancurozást. Csak a szomszéd Zsiga bácsi hangos szava rebbenett szét. Egy perc alatt összes kis barátaim faképnél hagytak és én egyedül állottam, mint az Isten tudja hány esztendő s vackorfa a határban. De ekkor egyszerre megrémültem. A sötétség és az egyedüllet nyomasztóan hatott rám. Könyörtelen, vad kísérteteket láttam felém rohanni. Neki iramodtam és rémületemben akkorákat ugrottam, hogy még csak a cicát láttam akkorákat ugrani, amikor legnagyobb ellensége, a kutytus üldözőbe vette. Egy pillanat alatt otthon termettem és egyenesen a szoba közepébe ugrottam be. Kis testvérekém bámulva néztek rám. Édesanyám pedig azonnal magamhoz térített egy hajlós vesszővel. Lassankint a bátorság csakugyan újra megjött. Kezdettem jól érezni magam. Vacsora után édesapám így szólt hozzám: Misi flam! Nagyapónak holnaptól kezdve szüksége volna rád — elmész-e hozzá? Itthon úgy sem sok hasznodat veszszük, — tette hozzá félhalkan. Én persze örömet beleegyeztem. Különben mindig örültem, ha nagyapóhoz vagy nanyóhoz mehettem.

Aztán szépen lefeküdtem puha ágyamba s álmodtam nagyapóról. Reggel elcsodálkoztam, hogy még nem vagyok ott. Nem sok ceremóniába került az utra indulás... Nem fogtak be lovakat a kocsi elé és nem raktak meg táskákat egy s mással, hanem édes apám elvezetett a kert végéhez, egy kis pálcikát adott a kezembe,

hogyha valami kódorgó kutya jön felém: mutogassam meg neki és akkor nem fog bántani, vagy ha erre még nem hederít: legyen bátor, kapjak a föld felé és akkor elszalad. Megmutatta az irányt, amerre mennem kell és aztán még egy néhány jó tanács után utnak indított. Addig-addig szurkáltam pálcikámat a föld felé és tettem lábaimat előbbre és előbbre, hogy egyszerre csak túl a hegyen, egy másik faluban beállítottam nagyapóékhoz. Nagyapó, amikor meglátott, örömmel kiáltott felém: Ah! Isten hozott kis unokám. Én katonásan elébe álltam és jelentettem: édes apám azért küld, mert nagyapónak szüksége van rám.

— Igazad van, Miska! — hagyta rám nagyapó, megveregetve vállamat és megsimogatva arcomat. Aztán kérdezősködött sok mindenről, de bizon én azokra már nem igen emlékszem. De arra emlékszem, hogy milyen boldog voltam, hogy nagyapóval és nanyóval együtt vacsorázhattam. Az álmom pedig királyi volt, mert nagyapóval aludtam. Korán reggel talpon voltunk. Én egy ostort kaptam s azzal az udvar urának éreztem magamat. Aztán nagyapóval szántani mentünk. Én parancsoltam az ökröknek ostorrommal. Ha a barázdából ki találtak lépni: rendre utasítottam. Nagyapó meg volt elégeve velem és én büszke voltam rá. Azonban a nap mind följebb és följebb hágott az égen. Én kezdettem lustulni. Az ökrök pedig mind nyugtalanabbak és nyugtalanabbak lettek. A gonosz legyek úzték. Egyszer csak, usd! az ekével együtt elszaladtak a falu felé. Nagyapó utolérte ugyan, de másodszor is ugyanugy tettek. Én bosszankodtam. Szerettem volna ostorrommal végighuzni rajtuk, de félttem nagyapótól.

Végre hazafelé indultunk. Utközben érzem, hogy leteper valami. Mire szétnézek, már csak nagyapót látom magam mellett. Az ökrök az ekével már messzejártak. Az átkozott ökrök! mormogtam magamban. Mire hazaértünk, az ökrök már az udvaron állottak. Én tomboltam dühömben, de semmit nem tehettem ellenök.

Nanyó és a többiek a mezőn dolgoztak. Nagyapó pedig elment a szomszéd Están bácsihoz beszélgetni és egy-két pipa dohányt elszíni, amíg ebédre harangoznának. De volt a bölcsőben egy másik kis unoka, akit nagyapó rám bízott, amíg hazajön. Mondotta: ha fölébred, ringatással vigasztaljam. Én bementem a szobába. Tettem, vettem, nézdegéltem. Egyszer csak mozgolódni kezd a kis Mártha a bölcsőben. Először csak csendesen siránkozik. Én a tanács szerint próbáltam is ringatással, de nem nagy sikerrel. Mind hangosabban és hangosabban fejezte ki, hogy neki nem tetszik valami. Én ekkor nagy lóbálásokkal próbáltam altatni, csitítgatni — mindhiába. A düh még bennem volt, mit az ökrök okoztak és másképp próbáltam meg elhallgattatni. Jól rávertem. Még kétségbeesettebb volt a sirása, én meg gyönyörködtem abban.

Az ördög fölül kerekedett lelkemben és

gyönyörködtem az én hatalmamban s az ártatlan angyal tehetetlenségén. Kárörvendő arcommal föléje hajoltam és úgy vártam, lestem a kis ártatlan hánykolódásait. Most még, ha csendesedett is, csak azért is ütöttem. Nem tudom, hogy meddig tartott volna ez, ha a kis Mártha édesanyja be nem lép. Ijedten és haragosan nyitott be. Megdöböntem. Csak most éreztem igazában, hogy mit tettem. Édesanyja, az én nagynéném megrémülve szaladt a bölcsőhöz: mi történt? Én hirtelen fölaltam magam: — Szépen ringattam, de hiábavaló volt, mert nagyon éhes — szoltam én. Néném magához ölelte Mártát és csakugyan el is csendesedett. Elhitte szavaimat. — De azóta félttem néném elé kerülni, a kis Mártától is félttem. Még játszótársaimat is kerültem. Folyton üldözött valami: a kis Mártha és az édes anyja képe. Akárhova mentem: a néném kezét láttam, amint rám teszi az én nagy bünömért, s a kis Mártha keserves

sírását hallottam. — Egyszer már azt sem tudtam, hogy hova legyek el és mit tegyek: sírásra fakadtam.

Ekkor úgy éreztem, mintha angyalok repkednének körülöttem és vigasztalának: Ne sirj kis fiu, mert a kis Mártha megbocsát, ha ezután szereted, csak menj és kérdezd meg tőle. Az édes anyja is megbocsát, csak ezután légy jó őrizője a te kis testvérednek. Ha haragra indította is valami a lelkedet, próbáld máskor legyőzni a haragodot, hogy a te kis testvérednek jó és hű őrizője légy.

A könnyeim az örömben és a szeretetben fölolvadtak. Rohantam egyenesen a kis Mártához. Szépen ringattam. Simogattam kis arcomkáját. Szerettem. Ugy láttam, hogy ő is mosolyog és szeret engem. Ugy éreztem, hogy megbocsátott. Ebbeli örömben halkan fogadást tettem, hogy mindig szerető, hű őrizője leszek az én kis testvéreimnek.

FEJTÖRŐ.

A sorsolásban való részvételre egy rejtvény megfejtése is jogosít!

A rejtvények megfejtését, a megfejtők és nyertesek névsorát egyszerre, a megfejtést követő hónap végén közlöm!

Betűrejtvény.

Beküldte Kolossy Erzsébet.

S R ny Ő

A 36—42-ik szám rejtvényeinek megfejtése.

36. szám. Számrejtvények: Arangyelovác.
21. Betűrejtvények: Létra, legények, szappan, Bukovina, tünődés, München.

40. szám. Betűrejtvények: Határszoros, Párkány, folyószámla, ne beszélj, mialatt eszel, sokác. Számrejtvény: Aki másnak vermet ás, maga esik belé.

41. szám. Számrejtvények: Legjobb szokás az éhség. II. Ritka, mint a fehér holló. Betűrejtvény: Béna huszár. Verses rejtvény: Dunaföldvár.

42. szám. Verses rejtvény: Gomb, comb. Betűrejtvények: Kényes, vékony legények.

Megfejtették: Kolossy Erzsike, Lázár Róbert, Berkovits József, Friedmann Béla és József, ifj. Bikfalvy Károly, Róth Manyi, Neufeld Endre, Vadász László és János, Gyergyai Judith, Kardos István és Tibor, Csöregi Ferenc, Péter Ilona, Goldstein Mór, Róth Ili, Máthé Sanyika, Tatár József, Káhn Klára, Puskás Pistuka, Ausländer Ágica, Vítályos Anikó, Schiessel Rikárd és Ilona, Rácz György, Verner Guszti, Bertalan János, Koncz Katóka, Weisz Irmus és Idus, Ajtay Gizike és Gyurika, Fischman Janka, Neufeld Endre és Pál, Sepsy János, Klein Irma, Kolontáry László és Janika, Tatár Ferencz, Hartmann Ilona, Szilágyi László, Olasz Ferike, Hutira Dezső, Balázs Laci, Dániel Béla, Burkhardt Kató, Földes László György és Imre, Tumbász Sándor, Lóvy Lenke, Gottlieb Kata, Vigh József, Pilhoffer Oszi, Kelemen Sándor, Biberle Kató, Neumann Kató, Németh Lilike és Béluka, Horn Editke, Bartha Margit, Antal György, Biró Jenő, Neufeld Zsiga, Klein Irén, Kis Berta, Orbáa Emmike, Vida Ernő, Schwartz Jolán és Gizike, Imre Jolán, Incze Viktor, Friedmann Béla, ifj. Hellmann Ervin, Juhász Károly és Emma.

Összesen 16 könyvet sorsoltunk ki a négy szám rejtvényeinek megfejtői között. Tökmag király őfelsége a következők nevét húzta ki nagyapó kalayjából:

— Kolossy Erzsike, Berkovits József, Csöregi Ferenc, ifj. Bikfalvy Károly, Péter Ilona, Lázár Róbert, Kolontáry László és Janika, Hartmann Ilona, Martin Lilly, ifj. Hellmann Ervin, Friedmann Béla és József, Puskás Pistuka, Rácz György, Gyergyai Judith, Tatár József, Róth Manyi.

Elek nagyapó üzeni:

Minden levél egyenesen Elek nagyapó címére: Kisbaczon, u. p. Nagybaczon, Háromszék megye küldendő, s akkor idejében kaptok választ!

Biberle Kató. Sok erdélyi gyermek bámult veled együtt, amikor egyszerre csak arra ébredtetek, hogy a *Jó Pajtás* nem jöhet át a határon. De most már vége a bánatnak, seregestül jönnek az én erdélyi unokáim, akik annak idején a *Jó Pajtás* olvasói voltak, most már itt találkozunk hétről-hétre a Cimbora-ban Nagy öröm látnom, hogy három év alatt mily szépen fejlődöttél. Oly szép és helyes az írásod! Nem első, de negyedik polgáristának is dicséretére válnék. Egy szó, mint száz: örvendek, hogy újra unokáim kedves seregében látlak s remélem, hogy gyakran fogom élvezni szép leveleidet. — **Marton Lilly.** Te is hűséges olvasója voltál a *Jó Pajtás*nak, s most újra „besoroztatod“ magadat az unokáim közé. Be is sorozlak nagy örömmel, hogyne soroználak be, mikor azt írod, hogy „nagyon hűséges katonája vagy Nagyapóknak és sok-sok Benedek-könyvből boldog tulajdonosa, s örülsz, hogy Tökmag királlyal és Öcsike nadselű gondolataival újra találkozol.“ Hűséges szived meleg szeretetét meleg szeretettel viszonzom! — **Gáspár Gyula.** Elolvastam ujabban küldött verseidet s most is csak azt mondhatom, amit a multkor: reménykeltően próbálgatod a szárnyaikat. Csak olvasd figyelmesen a jelesebb költeményeket, s ha majd a verselés művészetét is megtanulod, majd nyomtatásban is fogod látni verseidet. A te verseid ma még kedves kísérletek, s türelemmel kell várnod, míg sorra kerülnek. Örvendek, hogy egy szobában lakol Benkő Zoltán és László unokáimmal. Remélem, jó barátságban vagytok. Szeretném, ha ők is írnának levelet. — **Jánosi Zoltán.** Szívesen elküldetném neked a kívánt számot, de erre a címre: „Református kollégium, bentlakás, 14-es számú szoba“ nem talál meg a posta. Hát csak írd meg azt is, melyik református kollégiumnak vagy a diákja, mert több ref. kollégium van Erdélyben! — **Friedmann Béla.** Válaszoltam én már nektek s bizonyonnyal olvastátok is a választ. Minden levélre, ami eljut hozzám, kivétel nélkül válaszolok, hiszen legnagyobb örömeim kezé tartozik, ha unokáimmal beszélgethetek. — **Iff. Heltmann Ervin.** Ime, közlöm leveled egy részét, hadd olvassák társaid is. „Ha szívesen fogad, kedves Elek nagyapó, ezennel én is belépek unokái sorába. Harmadik elemista vagyok és a „Cimbora“ buzgó, lelkes olvasója. Van még két testvérem: Lajoska és Katinka. Az előbbi második elemista, míg az utóbbi még csak ezután fog az iskolába kerülni. Mindketten jól tanulunk, hogy szüleinknek, akik fáradnak értünk, örömük teljen bennünk. Az itteni református iskolát látogatjuk, hetenkint háromszor pedig német órára is járunk.“ Igazi örömmel olvastam szép leveledet. Vajha mennél többet kapnék ehhez hasonlókat. Csak az ilyen levelek útján ismerhetem meg őszzs unokáimat s tudom meg róluik, ki mit csinál. Édes apádnak, akitől épp most kaptam egy szép történetet, add át meleg üdvözetemet. — **Fekete Emma és Juci.** Véletlenül éppen a Heltmann Ervin levele után olvastam a ti leveleteket. Oly hasonló egymáshoz

a két levél, mintha egy szobában írtátok volna. Pedig Heltmann Ervin Tordán lakik, ti meg Marosvásárhelyen. Hát besorozlak titeket is unokáim közé, negyedik és harmadik elemista unokáim, kik legszívesebben Öcsike kalandjait olvassátok, de „a többiek is nagyon tetszenek.“ Hiszen éppen az az én legfőbb gondom, hogy csupa oly dolgokat adjak nektek, amelyek megtalálják az utat a szívetekhez. A rejtvényeket is besoroztam. — **Róth Manyi és Ila.** Ugyan, miért haragudnám reád? Válaszoltam én már neked, de az már nem tőlem függ, hogy idejében kapjanak választ az én unokáim. Hogy idejében megjelenhessen a *Cimbora*, legalább két héttel előbb postára kell adnom a kéziratokat s így az üzeneteket is. Ebbe bele kell töftődnőtök, mert nagy utat tesz a posta, amíg a levelek ide érnek s innét a válaszok a nagybányai nyomdába jutnak. Intézkedtem, hogy ezentul az ujságot *Róth Margit és Ilus címre* küldjék. Öcsike, amint nekem az apja írta, nagyon készült a karácsonyra s meg is lepte szüleit „nadselű“ rajzokkal. — **Szimonisz Laci és Tuci.** Miért kaptál fülhuzást és kitől, Lacika? Talán csak nem az írásodért? A következő leveledben írd meg, hogy ne tündődjék szegény nagyapóka, mért is kapott fülhuzást Szimonisz Lacika. — **Csőregi Feri.** Hiszen majd meglátod, vagy meg is láttad már, hogy nem vagy szorgalmasabb levélíró nagyapónál, mert már többször írtam neked. A kiadó bácsi azt üzeni, hogy míg a nyomtatott címszalagod el nem fog, nem javíthatják ki a nevedet. Remélem, karácsony estére maggyógyultan áltál a karácsonyfa előtt. — **Diószeghy Lajos.** Bizony, jól cselekedtél, hogy rejtvényeket küldtél, mégpedig jókat. Most már úgy látom, hogy nem kell többé rejtvéncsináláson törnöm a fejemet, mert egymásután jönnek az én rejtvéncsináló unokáim a segítségemre. — **Több rejtvéncsináló unokám** lekéselt a 41. és 42. szám rejtvéncsináló megfejtésének a beküldésével, mert nekem már a hónap közepén nyomdába kellett küldenem a megfejtők és nyertesek névsorát, hogy az e havi utolsó számban megjelenhessen. Jó lesz ezután ehhez tartani magatokat. — **Balogh Gyurika.** Tudom, hogy anyukád nem igen ér rá az írásra, annál szebb tőle, hogy mégis ír a Cimbora-nak, az erdélyi gyerekek nagy öröme. Ha ez volt az első leveled, meg lehetsz vele elégedve. Dicséretet érdemelsz érte, Gyurika. — **Lázár Róbert.** Öcsike állandóan termeli a „nadselű“ gondolatokat, — én pedig szép sorjában megírom. Üdvözetet továbbítottam. — **Risovszky testvérek.** Megüzentem a kiadó bácsinak, hogy a ti nevetek nem Riskoci. — **Dániel Béla.** A *Hires erdélyi magyarok* minden könyvkereskedésben megszerezhető. Ára 24 leu. — **Henter Kálmán.** A címedet kijavították, a 41. számot megkapod, Rejtvéncsináló sorra kerülnek. — **Nagy Mária.** A kiadó bácsi kijavította a címedet. — **Bethlen kollégium II. B. osztályt** meleg szeretettel üdvözlöm, ezután is örömmel olvasom leveleiteket és természetesen, válaszolok is rájuk.

Itt az újesztendő,

kedves unokáim, s ha megszerettétek a **Cimborát**, a ti legjobb barátotokat, maradjatok hívek hozzá az új esztendőben is. Nagyapó és lelkes munkatársai gondoskodnak arról, hogy szívet, lelket nemesítő, gazdagító olvasmányok kincses háza legyen a **Cimbora**. Ma már minden erdélyi író szent kötelességének vallja, hogy kárpótoljon titeket, akik oly hosszú időn át nélkülöztétek a jó újságot s a jó könyveket. Olyan újságot óhajtunk adni nektek a **Cimborá**-ban, melyet ne csak ti olvassatok gyönyörűséggel és haszonnal, de a szülők is, a tanítók is. Ennek az újságnak minden sora egy szent célt szolgál: **nemesen, emberségesen gondolkozó, műveltmagyarokká nevelni titeket.**

Különös nagy gondom van arra, hogy ne csak a már olvasni tudó gyermek és a serdülő ifjuság találja meg ebben az újságban a neki való olvasmányt, de jusszon egy-egy apró mese, versike az olvasni még nem tudó gyermeknek is. Mert szép, oly szép Erdély, amilyen szép nincs e kerek földön, de szegény arra, hogy külön újságja legyen kisebb és nagyobb gyermekeknek. De ha nem is volna szegény a szép Erdély, ha valaha, most igazán kívánatos, hogy legyen egy közös találkozó helye minden erdélyi gyermeknek, kor-, nem- és felekezeti különbség nélkül. Ime, ez az újság egy táborba hozza össze nemcsak az erdélyi gyermekeket, de az erdélyi írókat is.

Az újesztendőt hosszabb, igen ér-

dekes, igen szép elbeszéléssel nyitom meg: **Dánielné Lengyel Laura** írta, nagyoknak és gyermekeknek e kedves írója. Én magam tovább írom a **híres erdélyi magyarok életét**, hogy becsülni tanuljátok azokat a nagy embereket, akik életüket hazájuk üdvére, javára szentelék. A most élő jelesebb költők versei mellett, fel-felelevenitem a régi jeles költők verseit is. A tudós apa és érdeklődő fiú tanulságos párbeszédeivel minden számban találkozni fogtok, s **Öcsike** gondja lesz, hogy »nadselü« gondolataival meg-megkacagtasson.

Ami szépet és jót összeszedhettek, azt mind nektek ajándékozom, erdélyi gyermekek. Ezért egyebet nem várok tőletek: olvassátok, szeressétek és terjesszétek a **Cimborát**.

Meleg üdvözlét nektek, szüleiteknek és tanítóitoknak.

Kisbaczon, 1922. dec. havában.

Benedek Elek.

A **Cimbora** előfizetési ára: negyedévre 40, félévre 80, egész évre 160 leu. Az előfizetés, postautalványon, a kiadó címére: **Szabadsajtó könyvnyomda és lapkiadó részvénytársaság, Szatmár**, küldendő, de elfogad a **Cimborá**-ra előfizetést Erdély minden könyvkereskedője is.

Mutatványszámot, kívánatra, ingyen küld a kiadóhivatal.

